

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Mục đích

Đây là bài mở đầu (nhập môn) nhằm giới thiệu cho sinh viên hiểu được ý nghĩa to lớn của công tác giáo dục quốc phòng – an ninh cho học sinh, sinh viên trong sự nghiệp giáo dục quốc phòng – an ninh toàn dân, đồng thời nắm vững đối tượng, phương pháp, nội dung nghiên cứu môn học để sinh viên có cái nhìn tổng thể, xác lập phương pháp nghiên cứu, học tập để đạt được mục đích môn học đề ra.

2. Yêu cầu

Mỗi sinh viên cần xác định trách nhiệm, thái độ đúng trong học tập môn học Giáo dục quốc phòng – an ninh, từ đó tích cực tham gia xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân ngay khi đang học tập, rèn luyện tại nhà trường và ở mỗi vị trí công tác sau này.

II. GIỚI THIỆU VỀ MÔN HỌC

1. Đặc điểm môn học

Giáo dục quốc phòng – an ninh (GDQP – AN) là môn học được luật định, nó được thể hiện rất rõ trong đường lối giáo dục của Đảng và được thể chế hóa bằng các văn bản qui phạm pháp luật của Nhà nước, nhằm giúp cho sinh viên thực hiện mục tiêu “hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”.

Kế tục và phát huy những kết quả đã thực hiện Chương trình huấn luyện quân sự phổ thông (theo ND 219/CP của Chính phủ năm 1961), Giáo dục quốc phòng (năm 1991), trong những năm qua, để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới và phù hợp với qui chế giáo dục – đào tạo trình độ đại học, cao đẳng; năm 2000 chương trình môn học tiếp tục được bổ sung, sửa đổi; đến năm 2007 thực hiện nghị định của Chính phủ về Giáo dục quốc phòng – an ninh, môn học Giáo dục quốc phòng được lồng ghép nội dung Giáo dục an ninh thành môn học Giáo dục quốc phòng – an ninh. Đặc biệt đã kịp thời bổ sung những nội dung liên quan trong Luật Giáo dục quốc phòng – an ninh do Quốc hội khóa 8, kì họp thứ 5 thông qua ngày 19/6/2013 vào nội dung chương trình giảng dạy. Như vậy trong từng giai đoạn cách mạng, chương trình môn học Giáo dục quốc phòng – an ninh đều có những đổi mới phục vụ cho sự nghiệp giáo dục nói chung và công tác quốc phòng an ninh nói riêng trong từng thời kì, gắn kết chặt chẽ các mục tiêu của giáo dục – đào tạo với quốc phòng – an ninh.

Giáo dục quốc phòng – an ninh là môn học bao gồm kiến thức khoa học xã hội, nhân văn, khoa học tự nhiên, khoa học kỹ thuật quân sự và thuộc nhóm các môn học chung, có tỉ lệ lí thuyết chiếm trên 70% chương trình môn học. Nội dung bao gồm những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự của Đảng, công tác

quốc phòng, an ninh; về kỹ năng quân sự cần thiết đáp ứng yêu cầu xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân.

Giáo dục quốc phòng – an ninh góp phần xây dựng, rèn luyện ý thức tổ chức kỷ luật, tác phong khoa học ngay khi sinh viên đang học tập trong nhà trường và khi ra công tác.

2. Chương trình

Chương trình môn học GDQP – AN cho sinh viên thực hiện theo quyết định số: 81/QĐ – BGD & ĐT ban hành ngày 24 tháng 12 năm 2007 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo. Chương trình được xây dựng trên cơ sở phát triển trình độ các cấp học dưới, bảo đảm liên thông, logic; mỗi học phần là những khối kiến thức tương đối độc lập, tiện cho sinh viên tích lũy trong quá trình học tập. Kết cấu chương trình gồm ba học phần chính:

- Học phần I: Đường lối quân sự của Đảng, 45 tiết.
- Học phần II: Công tác quốc phòng – an ninh, 45 tiết.
- Học phần III: Quân sự chung và chiến thuật, kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK (75 tiết).

III. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

Đối tượng nghiên cứu của môn học bao gồm đường lối quân sự của Đảng, công tác quốc phòng, an ninh, quân sự và kỹ năng quân sự cần thiết.

1. Nghiên cứu về đường lối quân sự của Đảng

Nghiên cứu những quan điểm cơ bản có tính lý luận của Đảng về đường lối quân sự như: những vấn đề cơ bản của học thuyết Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về chiến tranh, quân đội và bảo vệ Tổ quốc; quan điểm của Đảng về xây dựng nền quốc phòng toàn dân – an ninh nhân dân, chiến tranh nhân dân bảo vệ Tổ quốc, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, kết hợp phát triển kinh tế – xã hội với tăng cường củng cố quốc phòng, an ninh và một số nội dung cơ bản về nghệ thuật quân sự Việt Nam qua các thời kỳ. Nghiên cứu đường lối quân sự của Đảng góp phần hình thành niềm tin, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng và lý tưởng cho sinh viên.

2. Nghiên cứu về công tác quốc phòng, an ninh

Nghiên cứu những quan điểm cơ bản về nhiệm vụ, nội dung công tác quốc phòng, an ninh của Đảng hiện nay như: xây dựng lực lượng dân quân tự vệ, lực lượng dự bị động viên và động viên công nghiệp quốc phòng, phòng tránh, đánh trả chiến tranh có sử dụng vũ khí công nghệ cao của đối phương, đánh bại chiến lược “Diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng Việt Nam; một số vấn đề về dân tộc, tôn giáo và đấu

tranh phòng chống lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo chống phá cách mạng Việt Nam; xây dựng, bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, chủ quyền an ninh biên giới quốc gia; đấu tranh phòng chống tội phạm và giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Nghiên cứu và thực hiện tốt công tác quốc phòng, an ninh để xây dựng lòng tin chiến thắng trước mọi âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù đối với cách mạng Việt Nam.

3. Nghiên cứu về quân sự và kĩ năng quân sự cần thiết

Nghiên cứu các kiến thức như: những kiến thức cơ bản về bản đồ, địa hình quân sự, các phương tiện chỉ huy chiến thuật và chiến đấu; tính năng, cấu tạo, tác dụng, sử dụng và bảo quản các loại vũ khí bộ binh AK, CKC, RPD, RPK, B40, B41; tính năng, kĩ thuật sử dụng thuốc nổ; phòng chống vũ khí hủy diệt lớn; vết thương chiến tranh và phương pháp xử lí; một số vấn đề về điều lệnh đội ngũ và chiến thuật chiến đấu bộ binh.

Kiến thức về quân sự trong môn học là những kiến thức phổ thông, sinh viên cần nghiên cứu đặc điểm, nguyên lí, tác dụng, tính năng... để hiểu rõ bản chất các nội dung kĩ thuật, chiến thuật bộ binh; về khả năng sát thương, với các phương pháp phòng tránh đơn giản, hiệu quả. Trên cơ sở đó nghiên cứu thực hành các bài tập sát với thực tế, thành thạo các thao tác kĩ thuật, chiến thuật trong chiến đấu. Đồng thời có thể ứng dụng kĩ thuật này khi tham gia dân quân, tự vệ theo qui định của pháp luật.

IV. PHƯƠNG PHÁP LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU MÔN HỌC

Việc nghiên cứu môn học Giáo dục quốc phòng – an ninh đòi hỏi phải nắm vững cơ sở phương pháp luận, phương pháp nghiên cứu cụ thể phù hợp với đối tượng, phạm vi và tính chất đa dạng của nội dung môn học này.

1. Cơ sở phương pháp luận

Cơ sở phương pháp luận chung nhất của việc nghiên cứu giáo dục quốc phòng – an ninh là học thuyết Mác – Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Trong đó những quan điểm của các nhà kinh điển Mác – Lênin và Chủ tịch Hồ Chí Minh về chiến tranh, quân đội, về xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, về xây dựng nền quốc phòng toàn dân... là nền tảng thế giới quan, nhận thức luận của sự nghiên cứu, vận dụng đường lối quân sự của Đảng và những vấn đề cơ bản khác của giáo dục quốc phòng – an ninh.

Việc xác định học thuyết Mác – Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là cơ sở phương pháp luận, đòi hỏi quá trình nghiên cứu, phát triển giáo dục quốc phòng – an ninh phải nắm vững và vận dụng đúng đắn các quan điểm tiếp cận khoa học như:

- *Quan điểm hệ thống*: Đặt ra yêu cầu nghiên cứu, phát triển các nội dung của giáo dục quốc phòng – an ninh một cách toàn diện, tổng thể, trong mối quan hệ phát triển giữa các bộ phận, các vấn đề của môn học.

- *Quan điểm lịch sử, logic:* Trong nghiên cứu giáo dục quốc phòng – an ninh đòi hỏi phải nhìn thấy sự phát triển của đối tượng, vấn đề nghiên cứu theo thời gian, không gian với những điều kiện lịch sử, cụ thể để từ đó giúp ta phát hiện, khái quát, nhận thức đúng những qui luật, nguyên tắc của hoạt động quốc phòng, an ninh.

- *Quan điểm thực tiễn:* Chỉ ra phương hướng cho việc nghiên cứu giáo dục quốc phòng – an ninh là phải bám sát thực tiễn xây dựng quân đội và công an nhân dân, xây dựng nền quốc phòng toàn dân, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong giai đoạn hiện nay.

2. Các phương pháp nghiên cứu

Với tư cách là bộ môn khoa học nằm trong hệ thống khoa học quân sự, phạm vi nghiên cứu của giáo dục quốc phòng – an ninh rất rộng, nội dung nghiên cứu đa dạng, được cấu trúc theo hệ thống từ thấp đến cao, từ đơn giản đến phức tạp, luôn có sự kế thừa và phát triển. Vì vậy giáo dục quốc phòng – an ninh được tiếp cận nghiên cứu với nhiều cách thức, phù hợp với tính chất của từng nội dung và vấn đề nghiên cứu cụ thể.

Trong nghiên cứu phát triển nội dung giáo dục quốc phòng – an ninh với tư cách là một bộ môn khoa học, cần chú ý sử dụng kết hợp các phương pháp nghiên cứu khoa học.

Trước hết cần sử dụng các phương pháp nghiên cứu lí thuyết như phân tích, tổng hợp, phân loại, hệ thống hóa, mô hình hóa, giả thuyết... nhằm thu thập thông tin khoa học trên cơ sở nghiên cứu các văn bản, tài liệu về quốc phòng, an ninh để rút ra kết luận khoa học cần thiết, không ngừng bổ sung, phát triển làm phong phú nội dung GDQP – AN. Cùng với phương pháp nghiên cứu lí thuyết, cần nghiên cứu sử dụng các phương pháp nghiên cứu thực tiễn như quan sát, điều tra, khảo sát thực tế, nghiên cứu các sản phẩm quốc phòng, an ninh, tổng kết kinh nghiệm, thí nghiệm, thực nghiệm.... nhằm tác động trực tiếp vào đối tượng trong thực tiễn, từ đó khái quát bản chất, qui luật của các hoạt động quốc phòng, an ninh; bổ sung làm phong phú nội dung cũng như kiểm định tính sát thực, tính đúng đắn của các kiến thức quốc phòng – an ninh.

Trong nghiên cứu lĩnh hội các kiến thức, kĩ năng quốc phòng – an ninh cần sử dụng kết hợp các phương pháp dạy học lí thuyết và thực hành nhằm bảo đảm cho người học vừa có nhận thức sâu sắc về đường lối, nghệ thuật quân sự, nắm chắc lí thuyết kĩ thuật và chiến thuật, vừa rèn luyện phát triển được các kĩ năng công tác quốc phòng, thuần thục các thao tác, hành động quân sự.

Đổi mới phương pháp dạy học GDQP – AN theo hướng tăng cường vận dụng các phương pháp dạy học tiên tiến kết hợp với sử dụng các phương tiện kĩ thuật dạy học hiện đại. Trong quá trình học tập nghiên cứu các vấn đề, các nội dung GDQP – AN cần chú ý sử dụng các phương pháp tạo tình huống, nêu vấn đề, đối thoại, tranh luận sáng tạo; tăng cường thực hành, thực tập sát với thực tế

chiến đấu, công tác quốc phòng; tăng cường tham quan thực tế, viết thu hoạch, tiểu luận; tăng cường sử dụng các phương tiện kỹ thuật, thiết bị quân sự hiện đại phục vụ cho các nội dung học tập.

Đẩy mạnh nghiên cứu, ứng dụng các thành tựu công nghệ thông tin nhằm nâng cao chất lượng học tập, nghiên cứu môn học GDQP – AN.

